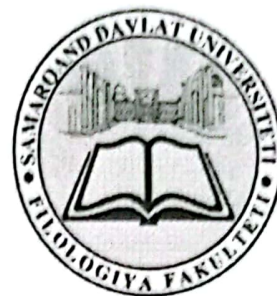

ВАЗОРАТИ ТАЪЛИМИ ОЛЙ, ФАН ВА
ИНОВАТСИЯҲОИ РЕСПУБЛИКАИ
ЎЗБЕКИСТОН

ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ
САМАРҚАНД
БА НОМИ ШАРОФ РАШИДОВ

Ба рўйхат гирифта шуд:

№ ДБ-60230100-1.05

« 2 » 10 соли 2024

ДАСТУРИ ТАЪЛИМИЙ
аз фанни
НАЗАРИЯИ ЗАБОН

Соҳаи дониш:	200 000	- Соҳаи санъат ва фанҳои гуманитарӣ
Соҳаи таълим:	230 000	-Забонҳо
Равиши таълим:	60230100	-Филология ва омӯзиши забонҳо (забони тоҷикӣ)

Фан/Коди модул TN1110 TN1710		Соли хониши 2024-2025 2027-2028	Семестр 1 7	ECTS-Кредитҳо 4 6	
Фан/ Намуди фан: Мачбури		Забони таълим Тоҷикӣ		Ҳаҷми соатҳои ҳафтаина дарс 4 6	
1	Номи фан	Машғулоти аудиторӣ (соат)		Таълими мустақил (соат)	Ҷамъи сарборӣ (соат)
	Назариёи забон	48 80		72 100	120 180

Мақсад фан (МФ)	
МФ1	I. МАЗМУНИ ФАН
	Мақсад аз омӯхтани фани – «Назариёи забоншиносӣ» барои донишҷӯёни факултаҳои филологӣ аз он иборат аст, ки толибилмон бояд бо асосҳои назарии илми забоншиносӣ шинос гарданд, дар бораи қонуниятҳои таҳаввули илми забон маълумот дошта, дар таҳлили асарҳои бадеӣ малакаи муайяно соҳиб бошанд. Вазифаҳои фан - ба мутахассисон тоҷик, ки дар қаламрави Ёзбекистон бо қори тадрису тадқиқи илмӣ машғуланд, дар бораи масъалаҳои назарии забон маълумот додан, бо афқори адабӣ-назарии мутафаккирони мумтози форсу тоҷик ва, умуман, бо марҳилаҳои ташаккул ва таҳаввули илми назариёи забон шинос намудан мебошад.

Мазмуни фан	
II. ҚИСМАТИ АСОСИИ НАЗАРӢ (машғулоти маърузавӣ)	
II.I. Ба таркиби фан мавзӯҳои мазкур дохил мешавад:	
Шакли машғулоти: маъруза (М)	
M1	Муқаддима. Забоншиносӣ ва масоили он.
	Забоншиносӣ ва масоили он. Заминаҳои пайдоиш ва ташаккули он. Сабаби ба забон таваҷҷуҳ қардан ва мавриди таҳқиқ қарор дода шудани он аз қониби олимони дар Ҳиндустон, Арабистон, Ҳитой ва Юнони қадим. Омӯзиш ва тадқиқи баъзе масъалаҳои забон дар асрҳои миёна. Забоншиносии умумӣ, хусусӣ ва вазифаҳои онҳо. Мавзӯҳои баҳси илми забоншиносӣ. Маълумот дар бораи илми забоншиносӣ ва вазифаҳои он. Табиат ва моҳияти забон, муайян намудани он. Ҳодисаҳои ба табиат, наҷоди авлод, рӯҳи одамони қудогона ва ё қамъият ё қи

	синфҳовобаста намудани забон. Забон ҳодисаи ҷамъиятӣ, воситаи муҳимтарини алоқаи байни одамон.
M2	Муносибати забону тафаккур ва нутқ Муносибати забону тафаккур. Забон ҳамчун ҳақиқати бевоситаи фикр. Ақидан забоншиносон доир ба муносибати забон ва тафаккур. Муносибати забон дар равиши маърифат. Муносибати байни калима ва мафҳум, ҷумла ва муҳокима. Категорияҳои грамматикӣ ва мантикӣ. Умумият ва фарқи байни онҳо. Муносибати забон бо халқ, синф ва шахс. Забон ва нутқ. Умумият ва фарқи байни онҳо. Ақидаи олимон доир ба забон, нутқ ва фаъолияти нутқкунӣ. Забони адабӣ ҳамчун меъёри забони умумихалқӣ. Аломатҳои забони адабӣ. Муносибати забони адабӣ бо диалектҳои маҳаллӣ, иҷтимоӣ ва жаргон. Забони зинда ва мурда. Алоқаи забоншиносӣ бо илмҳои фалсафа, таърих, мантик, адабиётшиносӣ, психология, ҷуғрофия, математика, семиотика. Ҷойи забоншиносӣ дар байни илмҳои ҷамъиятӣ, табиӣ, дақиқ ва техникӣ.
M3	Лексикология Калима ҳамчун мавзӯи баҳси лексикология. Калима воҳиди муҳимтарини забон. Муносибати лексикология бо қисматҳои дигари забоншиносӣ. Вазифаҳои асосии калима. Вазифаҳои номинативӣ (номбаркунӣ) ва модалити он. Калимаҳои мустақил ва ёрирасон. Умумият ва фарқи калимаву лексема (аз юн. <i>Léxus</i> – калима, ифода). Лексема ва аломатҳои он (калима ҳамчун воҳиди таркиби луғавии забон дар маълуми шаклҳои мушаххаси грамматикӣ баррасӣ мешавад ва флексия ва гунаҳои маъноии онҳоро ифода мекунад). Маъноии лексикӣ ва намудҳои он: номинативию ишоратӣ, мафҳумию эҳсосотӣ, мушаххасу мучаррад. Калимаҳои якмаъно (моносемӣ) ва сермаъно (полисемӣ). Сермаъноии калимаҳо. Навъҳои полисемия. Усулҳои сермаъношавӣ: метафора, метонимия, маҷоз аз рӯи функция, синекдоха. Фарқи полисемия аз омонимия. Омонимҳо ва пайдоиши онҳо. Омонимҳои пурра ва нопурра.. Осмонимҳои лексикӣ, морфологӣ ва лексикӣ грамматикӣ. Фарқи омоформаҳо, омофонҳо, омографҳо ва паронимҳо. Синониму антоним ва аҳамияти онҳо дар забон. Синоними ҳиссаҳои нутқи мустақил ва ёрирасон. Роҳҳои пайдоиши ин воҳидҳои лексикӣ ва ҳелҳои онҳо. Вазифаҳои услубии синониму антонимҳо. Истилоҳ ва хусусиятҳои он. Фарқи истилоҳ аз калимаҳои муқаррарии забон. Этимология (решашиносӣ). Вазифаҳои этимологияи илмӣ. Ҳодисаҳои “этимологияи халқӣ” дар забон. Муносибати байни ономастика ва топонимика. Табу ва эвфемизм. Аҳамияти онҳо дар забон. Фразеологизмҳо дар забон. Таснифи фразеологизмҳо. Ибораҳои

	фразеологичии рехта (идиомаҳо), фраземаҳо ва вохидҳои ғайриидиоматикӣ. Ақидаи олимони дар бораи зарбулмасалу мақолҳо ва фразеологизмҳо. Аҳамияти фразеологизмҳо дар забон.
M4	Таркиб ва фонди асосии луғавии забон. Таркиб ва фонди асосии луғавии забон. Аломатҳои асосии фонди асосии луғавӣ. Роҳҳои ғанӣ гардидани таркиби луғавии забон. Калимаҳои нав (неологизмҳо) ва намудҳои онҳо: неологизмҳои луғавӣ ва маъноӣ. Роҳҳои асосии ба амал омадани калимаҳои нав: калимасозӣ, аз шеваҳо гузаштани калимаҳо ва иқтибосшавии калимаҳо аз забонҳои дигар: хиндӣ, юнонӣ, лотинӣ, арабӣ, туркиву муғулӣ, русӣ ва забонҳои дигар. Сабабҳои иқтибос- шавии калимаҳо. Иқтибоси бевосита ва бавосита. Калкаҳои луғавӣ ва фразеологӣ. Роли неологизмҳо дар инкишофи таркиби луғавии забон. Архаизм (калимаҳои кӯҳнашуда) ва историзмҳо (калимаҳои таърихан маҳдудшуда), фарқи онҳо. Роли услубии архаизмҳо. Тағйири маъноӣ калима ва роли он дар бӯй гардонидани таркиби луғавии забон. Пуризм ва намудҳои он. Фикри олимони доир ба вулгаризмҳо.
M5	Лексикография (Луғатнигорӣ). Лексикография (Луғатнигорӣ). Сабабҳои пайдоиши луғатҳо. Хелҳои луғат. Луғатҳои энциклопедӣ ва лингвистӣ. Намудҳои луғатҳои энциклопедӣ. Луғатҳои лингвистӣ ва намудҳои он. Луғатҳои тафсирий, диалектологӣ, этимологӣ, терминологӣ, фразеологӣ, синонимӣ, антонимӣ, омонимӣ, орфографӣ (имло), орфоэпӣ (тарзи талаффуз), морфемавӣ, тарҷумавӣ, соҳавӣ, таърихӣ. Аҳамияти луғатҳо.
M6	Фонетика Фонетика ва предмети омӯзиши он. Аз се ҷиҳат акустикӣ, физиологӣ ва иҷтимоӣ омӯхтани овозҳои нутқ. Мафҳуми асосии акустика. Оҳанг ва шавшув. Қувва, баландӣ, давомнокӣ ва тембри овоз дар пайдоиши онҳо. Иштироки узвҳои нафаскашӣ, ҳалқ ва холигии даҳон дар ташаккули овоз. Таснифоти овозҳои нутқ. Овозҳои садонок ва ҳамсадо. Таснифоти садонокҳо аз рӯи ҳаракат ва ҳолати забон ва иштироки лабҳо. Садонокҳои устувор ва ноустувор. Таснифоти ҳамсадоҳо аз рӯи иштироки дастгоҳи нутқ, тарзи талаффуз ва иштироки садо. Ҳамсадоҳои лабулабӣ, лабудандонӣ, нӯғизабонӣ, миёнизабонӣ, пасизабонӣ. Ҳамсадоҳои зич, роғ ва ларзон. Ҳамсадоҳои ҷарангдор, бечаранг ва сонорӣ.
M7	Тағйиротҳои овозҳо дар равиши нутқ Тағйиротҳои овозҳо дар равиши нутқ, ассимилиятсия (монандшавӣ) ва диссимилиятсия (табдил), аккомодатсия //метатеза (ҷойивазкунӣ), редуксия (тахфиф), афтидани овозҳо (коҳиш), бадалшавии овозҳои ҷарангдор ва бечаранг, ихтисор ва афзоиши овозҳо.

	Фонема ва вариантҳои он. Фарқи овозу фонема. Фонология ва вазифаҳои он. Ҳичо ва меъёрҳои ба ҳичочудокунии калимаҳо. Хусусияти ҳичосозии ҳамсадоҳо дар баъзе забонҳо. Ҳичоҳои кушода ва баста. Қоидаҳои аз сатр ба сатр гузаронидани ҳичо. Маълумот дар бораи дифтонг ва трифонг. Зада ва оҳанг (интонатсия). Зада ва намунаҳои он: қуввагӣ, миқдорӣ, оҳангӣ ва сифатӣ. Задаи калимагӣ ва мантикӣ. Намунаҳои задаи калима. Задаи асосӣ ва ёрирасон.
M8	Хат ва намунаҳои он Хат ва сабабҳои пайдоиши он. Аҳамияти хат. Мақоми хат дар инкишофи забон. Дараҷаҳои инкишофи хат. Хат ва ҳелҳои он: хатҳои предметӣ, пиктографӣ (ратанг), идеографӣ, иероглифӣ (хати муқаддас) ё ки нигори миной ва фонографӣ (овозӣ). Марҳалаҳои хати фонографӣ: ҳичогӣ, консонантӣ ва овозӣ. Намунаҳои хати тоҷикон ва давраҳои истифодаи онҳо. Хати кириллӣ ва пайдоиши он. Фикру мулоҳизаҳои олимони доир ба тағйири алифбо дар солҳои бистуми асри XX. Алфавит, графика ва орфография. Принсипҳои орфография: фонетикӣ, фонематикӣ, этимологӣ, анъанавӣ-таърихӣ, морфологӣ, рамзӣ. Имлои забони тоҷикӣ ва меъёрҳои он. Транскрипсияи намунаҳои он: фонетикӣ ва фонематикӣ. Транслитератсия ва мавридҳои истифодаи он.
M9	Грамматика ва мавзӯҳои омӯзиши он. Хусусиятҳои ҳоси қонуну қоидаҳои грамматика. Морфология ва синтаксис. Морфология дар бораи сохти калима. Морфема ва ҳелҳои он: морфемаҳои асосӣ ва ёрирасон. Морфемаҳои дериватсионӣ (калимасозу шаклсоз) ва релятсионӣ (воситаҳои алоқа). Маъноҳои грамматикӣ ва роҳҳои воситаҳои асосии ифодаи маънои он: тартиби калима, такрор, калимабандӣ, аффиксатсия, флексия ва намунаҳои он, зада, интонатсия, калимаҳои ёрирасон (пешоянд, пасоянд, пайвандак, ҳиссаҷа, феълҳои ёрирасон), артикл. Категорияҳои грамматикӣ: шумора, падеж, ҷинсият, муайяниву номуайянӣ, дараҷа, камиву зиёдӣ, сифа, замон, тарз, намуд, шакл, шахс ва шумора. Роҳҳо ва тарзу усулҳои ифодаи маънои грамматикӣ дар забонҳо. Маънои грамматикӣ, категорияи грамматикӣ ва фарқи онҳо. Ҳиссаҳои нутқ ва роҳҳои меъёрҳои ҷудо кардани калимаҳо ба онҳо. Ҳиссаҳои мустақили нутқ ва ёрирасон. Нишонаҳои асосии ҳиссаҳои мустақили нутқ. Нишонаҳои семантикӣ, калмасозӣ, морфологӣ ва синтаксисӣ.
M10	Синтаксис ва мавзӯи баҳси он. Синтаксис ва мавзӯи баҳси он. Алоқаи калимаҳо ва ҳелҳои он: алоқаи пайваст ва тобеъ. Навъҳои алоқаи тобеъ: изофӣ, вобастагӣ,

	хамроҳӣ, мувофиқат, омехта. Воситаҳои ифодаи грамматикӣ алоқаҳо: бандакҳо (изофӣ, феълӣ, хабарӣ, бандакҷонишинҳо), пешоянду пасоянд, пайвандакҳо, тартиби калимаҳо, иттиҳоди сина, артикл. Ибора ва мафҳуми он. Фарқи ибора аз калима, таркиб ва ҷумла. Хелҳои ибора. Ибораҳои номӣ (исмӣ, сифатӣ, шуморагӣ, ҷонишинӣ), феълӣ (масдарӣ, сифати феълӣ, феъли ҳоли) ва зарфӣ. Роҳу воситаҳои ташаккули онҳо ва сохти ибораҳо.
M11	Ҷумла ва аломатҳои асосии онҳо. Ҷумла ва аломатҳои асосии онҳо. Таснифоти ҷумлаҳо аз рӯи ништироки сараъзо ва аъзоҳои пайрав, ифодаи мақсаду маром ва сохт. Аъзоҳои ҷумла: мубтадо, хабар, муайянкунанда, пуркунанда ва ҳол. Таъзияи актуалӣ ва грамматикӣ ҷумла. Ҷумлаҳои мураккаб ва хелҳои он. Ҷумлаҳои мураккаби пайваст ва тобеъ. Ҷумлаҳои мураккаби сертаркиб ва омехта.
M12	Пайдоиш ва рушди забон Пайдоиши забон. Дастовардҳои илми муосир дар бораи пайдоиши забон. Масъалаҳои пайдоиши забони инсон ва пайдоиши забонҳои ҷудогона. Яке аз омилҳои пайдоиши инсон будани забон. Тараққиёти забон. Вобастагии тараққиёти забон ба инкишофи ҷамъият. Забони қавм ва қabila, забони халқият ва шеваҳои он. Забони адабӣ ва меъёрҳои он. Забони миллий ва аломатҳои он. Мақоми хат дар инкишофи забонҳо.
M13	Забон ва ҷомеа Забон ва ҷамъият. Моҳияти ҷамъиятии забон. Фикру ақидаи олимони доир ба ин масъала. Табиат ва моҳияти иҷтимоии забон. Забони умумӣ ва хусусияти ҷамъиятии он. Фаъолияти нутқкунӣ ва моҳияти иҷтимоии он. Забон маҳсули ҷомеа. Масъалаи дузабонӣ (билингвизм) ва хелҳои он. Забон ҳамчун меъёри иҷтимоиву таърихӣ. Нормаи забон ва аломатҳои он. Узус, жаргон, аргумент ва хусусияту аломатҳои онҳо. Диалектҳои маҳаллӣ ва иҷтимоӣ. Забони адабӣ ва аломатҳои он. Услубҳои забон ва нутқи адабӣ. Забони адабии шифохӣ ва хаттӣ. Услубҳои бадеӣ, илмӣ, публицистӣ ва коргузорӣ. Забони адабии хаттӣ. Аломатҳо ва қорбасти услубҳои забон. Умумияти иҷтимоӣ ва шаклҳои ҷамъиятии забонҳо. Халқият ва забони он, миллат ва забони миллий.
M14	Сотсиолингвистика ва мавзӯи баҳси он. Забонҳои байналмилалӣ. Мавқеи забонҳои англисӣ, русӣ дар байни забонҳои дигар. Сотсиолингвистика ва мавзӯи баҳси он. Забон ва таърих. Таърихи забон ҳамчун таърихи халқ. Масъалаи синхрония ва диахрония дар забоншиносӣ. Ақидани олимони доир ба

	ин масъала. Тағйири забонҳо чун нишонаи тараққиёти забон. Вобастагии таърихи забон бо таърихи халк. Забонҳои қавму қабила ва халқияту миллат ҳамчун шакли таърихӣ забон. Таъсири мутақобилаи забонҳо. Иртиботҳои забонӣ ва ҳелҳои он: суперстрат ва ё иқтибос ва навҳои он. Навҳои омезиш /субстрат/. Ақидаи забоншиносон доир ба субстрат. Таъсири ду тарафаи забонҳо ё ки адстрат. Забон ва маданият. Фикру мулоҳизаҳо доир ба ин масъала. Моҳияти умумичамъиятии забон. Қонунҳои дохилӣ ва берунии тараққиёти забон. Забон дар замони соҳибистиклолӣ ва бемайлон рушд кардани он. Забони давлатӣ, милли ва ягонагиву вижагиҳои хосаи онҳо.
M15	Забонҳои дунё ва таснифоти онҳо Забонҳои дунё ва умумияту фарқияти байни онҳо. Умумияти маводиву типологии згабонҳо. Методи муқоисавӣ-таърихӣ ва ва мақоми он дар таснифи забонҳо. Таснифоти генеалогии забонҳо. Оилаи забонҳои ба ҳаи ҳеш: ҳиндуаврупоӣ, сомию ҳомӣ, қафқазӣ, басқӣ, угрофинӣ, турқӣ, муғулӣ, ҳитойю тибетӣ, австралиягӣ, судонӣ, банту, ҳиндуҳои Америка, тунгусию манурӣ, дравидӣ, эскимосӣ ва ғ. Маълумот дар бораи забонҳои ҳиндуаврупоӣ. Таснифоти забонҳои эронӣ ва славянӣ. Таснифоти типологӣ (морфологии) забонҳо. Асосгуззори ин таснифот. Забонҳои решагӣ, забонҳои агглютинативӣ ё ки часпанда, забонҳои флективӣ. Гурӯҳи забонҳои аналитикиву синтетикӣ ва хусусиятҳои онҳо.
M16	Методҳои тадқиқоти забоншиносӣ Методҳои забоншиносӣ. Моҳияти методи дарккунии фалсафӣ ва методҳои ҷудогонаи илмӣ. Ҷараёни дарккунии илмӣ. Тарзу усулҳои тадқиқи умумиилмӣ ва истифодаи онҳо дар забоншиносӣ. Мушоҳида ва таҷриба чун марҳилаҳои омӯзиши забон. Метод ҳамчун воситаи тадқиқот ва таҳлилу омӯзиши масъалаҳои забоншиносӣ. Роҳу усулҳои тадқиқоти илмӣ. Методҳои забоншиносӣ ва ҳелҳои он. Роҳу усулҳои таснифи методҳои лингвистӣ. Фарққунонидани методи илмиву тадқиқотӣ, тарзу усулҳо, методика ва техникаи тадқиқоти лингвистӣ. Дараҷаи таҳлил ва роҳҳои тасвири забон. Методҳои ҳоси лингвистӣ ва методҳои иқтибосӣ дар забоншиносӣ. Роҳу усулҳо ва тарзу тарқи истифодаи метод. Методи тасвирӣ. Мақсад ва вазифаҳои истифодаи он. Ҷудо намудани воҳидҳои забон ва нишондодани аломатҳои он чун маводӣ омӯзиши илми забон. Меъёрҳои ҷудо намудани воҳидҳои забон ва усулҳои таҳлили лингвистии онҳо. Таҳлили умумӣ ва таҳлили матнӣ. Роҳу усулҳои таҳлили қабатҳои фонетикӣ, лексикӣ, морфологӣ, калимасозӣ ва синтаксисии забон. Ҳелҳои асосии методи тасвирӣ: шарҳу маънидоди дохилӣ, роҳҳои тасниф ва мурағтаб намудан,

роҳҳои азнавсозӣ; шарҳи маънидоди берунӣ, роҳҳои сотсиологӣ, мантиқӣ, психологӣ, артикулятсиониву акустикӣ, маънидоди байни сатҳӣ ва мавқеӣ.

Методи муқоисавӣ. Тадбиқи ин метод дар омӯзиши ҳолати ҳозираи забонҳо. Ба тарзи муқоиса омӯхтани забонҳои ҳешу гайриҳеш, бо роҳи муқоиса омӯхтани маводи ҳуди ҳар як забон. Муайян намудани ҷиҳатҳои умумии забонҳо ва хусусиятҳои хоси ҳар як забони ҷудогона. Муқоисаи дохили забонӣ ва байни забонӣ. Саҳми методҳои муқоисавӣ дар омӯзиши типологии забонҳо ва ба амал омадани таснифоти морфологии забонҳо. Ба вучуд омадани луғатҳои дузабона ва бисёрзабона. Муайян намудан ва нишон додани таъсири забонҳо ба ҳамдигар. Мақоми методи муқоисавӣ дар таълими забонҳои хориҷӣ. Таълифи грамматикаҳои муқоисавии забонҳо. Дар натиҷаи бо роҳи муқоиса омӯхтани забонҳо ошкор гардидани ҷиҳатҳои умумӣ ва хусусиятҳои хоси ҳар як забони ҷудогона.

Методи муқоисавӣ-таърихӣ. Саҳми методи муқоисавӣ-таърихӣ дар пайдоиши забоншиносии муқоисавиву таърихӣ. Нишон додани ҷиҳати ҳешигарии забонҳо бо ёрии ин метод. Ба амал омадани таснифоти генеалогии забонҳо. Ошкор намудани умумияти забонҳо ба тавассути решаи калимаҳо, овозҳо ва воситаҳои грамматикӣ. Муайян намудани қонунҳои тараққиёт ва тағйироти забонҳои ҳеш. Бо методи муқоисавӣ-таърихӣ муқаррар намудани айнияти генетикии калимаҳову овозҳо, муқаррар кардани хронологияи пурра ва нисбӣ ва инчунин эҳёи шакли қадима. Истифодаи методи муқоисавӣ-таърихӣ дар нишон додани инкишофу тараққиёти давраҳои гуногуни таърихӣ ҳуди як забон.

Методи таърих -муқоисавӣ. Мақсад ва вазифаҳои ин метод. Тадбиқи метод ба забонҳои ҷудогона. Муайян намудани инкишофи таърихӣ забон бо мақсади ошкор кардани қонуниятҳои дохилӣ ва берунии мавҷудият ва тараққиёти он. Бо ин усул муайян намудани айнияти овозҳо, шаклҳо ва қолабҳои калимаҳо дар давраҳои гуногуни тараққиёти забон.

Методи структурӣ. Мақсад ва вазифаҳои метод. Муайян кардани сохтори забон, муносибат ва алоқаи воҳидҳову унсурҳои забон ба ҳамдигар. Фарқ қунонидани ҷиҳатҳои генетикии ва функционалиии забон, забону нутқ. Нишондодани умумият ва фарқи байни унсурҳои забон. Хелҳои методи структурӣ ва истифодаи он дар мактабҳои гуногуни илмӣ.

Методи математикӣ ё ки миқдорӣ. Тадбиқи методи математикӣ дар омӯзиши қабатҳои ҷудогонаи забон. Ба тариқи шумур муайян намудани қонуниятҳои инкишоф ва тараққии бисёр масъалаҳои системаи забон. Васеъ истифода шудани методи математикӣ дар омӯзиши масъалаҳои ҷудогонаи лексика, ҳиссаҳои нутқ, калимасозӣ

	ва синтаксис.
M17	Терминлогия (истилоҳот) Истилоҳот ва мавқеи он дар забон. Вазифа ва аҳамияти асосии терминология. Махсусияти ба худ хоси истилоҳот. Истилоҳот, омонимҳо, синонимҳо, антонимҳо. Вазифа ва хусусиятҳои асосии онҳо.
M18	Маълумот умумӣ дар бораи морфология Моҳияти асосии морфология. Ҳиссаҳои нутқ. Вазифа ва аҳамияти асосии онҳо. Алоқа ва тафовути морфология бо дигар соҳаҳои забон. Хусусиятҳои ба худ хоси онҳо. Морфология чузъи асосии грамматика. Тарзҳои ифодаи нишонаҳои грамматикӣ Ҳиссаҳои нутқ. Фикр дар нутқ
M19	Фразеология Маълумот оиди фразеология. Фразеология ва аҳамияти он. Воҳидҳои фразеологӣ ва вазифаи асосии онҳо. Хусусиятҳои ба худ хоси он. Муносибат ва фарқи он аз дигар воҳидҳои забон. Фразеологияи умумӣ. Фразеологияи таърихӣ. Фразеологияи муқоисавӣ. Фразеологияи тасвирӣ ё ки синхиронӣ.
M20	Пайдоиши забон ва таракқиёти таърихии он Забон ва моҳияти асосии он. Пайдоиши забон ва нишонаҳои аввалини он. Таракқиёти таърихии забон. Назарияҳо оид ба пайдоиши забон. Ташаккули забон дар давраҳои гуногун.
M21	Предмет ва масъалаҳои асосии забоншиносии умумӣ Забоншиносии умумӣ, курси назариявӣ ташаккул ва инкишофи илми забон. Мактабу ҷараёнҳои забоншиносӣ. Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ. Методҳои лингвистии тасвирӣ, муқоисавӣ, статистикӣ, таҷрибавӣ. Ҷиҳатҳои умумии забоншиносӣ. Муайян намудани ҳудуди лингвистика. Ҷиҳатҳои универсалии забонҳо.
M22	Забоншиносӣ дар асрҳои миёна Забоншиносӣ дар Арабистон. Забоншиносии давраи таҷаддуд. Пайдоиши ҷараёни фалсафӣ. Сабабҳои пурра ва саҳеҳ омӯхтани Куръон. Давраи инкишофи илму маданият дар асрҳои миёна. Сабабҳои омӯзиши асари қадимаи Юнон. Камбудии асосии луғати арабҳо. Дар ду марказ ҷойгиршавии забоншиносони араб. Муайян намудани се ҳиссаи нутқ: ном (исм), феъл ва калимаҳои ёрирасон.
M23	Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ Пайдоиш ва ташаккули методи муқоисавӣ-таърихӣ. Чавонграмматикҳо. Услуби муқоисавӣ-таърихӣ. Муҳокимаи фалсафӣ ва таърихӣ доир ба забон. Таърихи омӯзиши муқоисавӣ-таърихӣ забонҳои Ҳиндуаврупо. Ақидаҳои чавонграмматикҳо. Давраҳои забоншиносии муқоисавӣ таърихӣ. Асосгузори методи муқоисавӣ-таърихӣ.
M24	Забоншиносии муқоисавӣ – таърихӣ дар нимаи дуюми асри

	XIX Ақидаҳои забоншиносии. Ҷавонграмматикҳо ва методи тадқиқи онҳо; забон ҳодисаи ҷамъиятӣ Системаи аломатҳои шартии забон дар ҷамъият. Асосҳои грамматикаи муқоисавии забонҳои ҳиндуавруӣ. Сабабҳои омӯзиши муқоисавии забонҳои ҳиндуавруӣ. Фаъолияти илмӣ забоншиносони асри XIX. Методи муқоисавӣ дар забоншиносии таърихӣ. Ҳолати қадимтарини забонҳои ҳиндуавруӣ.
M25	Забоншиносӣ дар асри XX Мактабу ҷараёнҳои нав дар забоншиносӣ. Таълим дар хусуси нормаи забон ва услубҳои он дар забони адабӣ. Марказҳои нави забоншиносӣ. Мактабу ҷараёнҳои нави забоншиносӣ. Ҳудуди ягона ва ҳақиқии лингвистикӣ. Ҷараёни структурализм ва қоидаҳои он. Предмети тадқиқи илми забоншиносӣ. Забонро чун система доништан. Структураи забон.
M26	Забоншиносии тоҷик дар давраи нав Хизмати олимони тоҷик дар хусуси пешравии илми забон. Забони миллӣ. Инкишофи забоншиносӣ пас аз инқилоб. Забон дар ҷамъият. Роли забон дар масъалаи муносибати байни аъзоёни ҷамъият, хизмати олимони тоҷик дар инкишофи забоншиносӣ. Баланд шудани маданияти халқҳо. Роли забон дар байни аъзоёни ҷамъият.
M27	Таълимоти Виноградов доир ба калима, услуб ва синтаксис Намудҳои сохтори семантикии калима аз рӯи 5 аломат ва таснифи онҳо. Таълимоти В.В.Виноградов доир ба калима, услуб ва синтаксис. В.В. Виноградов асосгузори курси таърихи забони адабӣ. Фразеологияро илми мустақил шуморидани В.В. Виноградов. Ақидаи В.В.Виноградов оиди назарияи синтаксис.
M28	Забоншиносии муқоисавӣ – таърихӣ дар нимаи дуюми асри XIX Ақидаҳои забоншиносии. Ҷавонграмматикҳо ва методи тадқиқи онҳо; забон ҳодисаи ҷамъиятӣ. Системаи аломатҳои шартии забон дар ҷамъият. Асосҳои грамматикаи муқоисавии забонҳои ҳиндуавруӣ. Сабабҳои омӯзиши муқоисавии забонҳои ҳиндуавруӣ. Фаъолияти илмӣ забоншиносони асри XIX. Методи муқоисавӣ дар забоншиносии таърихӣ. Ҳолати қадимтарини забонҳои ҳиндуавруӣ.
M29	Забоншиносӣ дар асри XX Мактабу ҷараёнҳои нав дар забоншиносӣ. Таълим дар хусуси нормаи забон ва услубҳои он дар забони адабӣ. Марказҳои нави забоншиносӣ. Мактабу ҷараёнҳои нави забоншиносӣ. Ҳудуди ягона ва ҳақиқии лингвистикӣ. Ҷараёни структурализм ва қоидаҳои он. Предмети тадқиқи илми забоншиносӣ. Забонро чун система

	донистан. Структураи забон.
M30	Таълимоти Виноградов доир ба калима, услуб ва синтаксис Намудҳои сохтори семантикии калима аз рӯи 5 аломат ва таснифи онҳо. Таълимоти В.В.Виноградов доир ба калима, услуб ва синтаксис. В.В. Виноградов асосгузори курси таърихи забони адабӣ. Фразеологияро илми мустақил шуморидани В.В. Виноградов. Ақидаи В.В.Виноградов оиди назарияи синтаксис.
M31	Забон ва маданият Муносибати забону маданият. Забон чӯзӣ маданият. Забон шакли ифодаи маданият. Роли нависандагон доир ба ташаккули маданият. Маданият чун ҳодисаи ҷамъиятӣ. Таъсири забон бо тафаккур ва таъсири забон ба маданият. Алоқаи забон бо маданият. Роли нависандагон дар ташаккули маданият.
III Тавсия ва нишондодҳо оиди машғулотӣ амалӣ: амалӣ (А) Мавзӯҳои машғулотӣ амалӣ аз рӯи фанни мазкур дар қарори зайл аст:	
A1	Ҳодисаҳои овозҳо
A2	Ҳичо дар забони адабии ҳозираи тоҷик
A3	Терминология (истилоҳот) ва мавзӯи баҳси он
A4	Таркиби луғавии забон ва фонди асосии луғавӣ
A5	Вазифаи асосии калимаҳои иқтибосӣ
A6	Хусусиятҳои асосии калимаҳои кӯҳнашуда
A7	Якмаъноӣ ва сермаъноии калимаҳо
A8	Хусусиятҳои морфологии калима
A9	Таҳлили фонетикӣ. Хусусиятҳои таҳлили фонетикӣ.
A10	Таҳлили таркиби калима ва хусусиятҳои он
A11	Воҳидҳои фразеологӣ ва таҳлили маъноии онҳо
A12	Овозҳои нутқ ва таснифи онҳо
A13	Алоқаи забоншиносӣ бо илмҳои дигар
A14	Забон ва тафаккур, тафаккур ва шуур. Забон ва нутқ.
A15	Забони қавму қабила. Халқият, забони миллӣ ва адабӣ.
A16	Намудҳои хат.
A17	Орфоэпия як қисми забоншиносӣ
A18	Неологизмҳо ва лексикаи кӯҳнашуда
A19	Фарҳангҳои тафсири ва фразеологӣ
A20	Маъно ва мафҳум дар калима.
A21	Калимасозӣ ва усулҳои асосии он
A22	Полисемия (Сермаъноии калимаҳо)
A23	Ҳиссаҳои номии нутқ ва таснифоти он
A24	Ҳиссаҳои ёвари нутқ ва таснифоти он
A25	Лексикография ва назарияи лексикология
A26	Забон ҳамчун ҳодисаи ҷамъиятӣ.

A27	Методҳои забоншиносӣ. Маълумот дар бораи методи таърихӣ ва таърихӣ-қиссӣ.
A28	Методи тасвирӣ. Методи муқоисавӣ-таърихӣ омӯзиши забоншиносӣ..
A29	Забоншиносии тоҷик ва инкишофи он (1940-1990).
A30	Забони адабии тоҷик дар давраи истиқлол Омоним, синоним ва антонимҳо дар насри имрӯзаи тоҷик Неологизмҳо ва аҳамияти онҳо.
III. Шакли машғулоти семинарӣ (C)	
C1	Забон ҳамчун ҳодисаи ҷамъиятӣ.
C2	Лексикология. Калима ҳамчун предмети лексикология.
C3	Ҳичо ва ташкилшавии онҳо.
C4	Зада ва ҳелҳои он.
C5	Ҳиссаҳои ёридохандаи нутқ ва мавқеи онҳо.
C6	Вазифаи асосии ҳиссаҳо ва нидо.
C7	Таркиби луғавии забон ва фонди асосии луғавӣ.
C8	Аҳамият ва махсусияти воҳидҳои луғавӣ.
C9	Вазифаи асосии истилоҳот дар забон.
C10	Тараққиёти забон дар ҷамъият.
C11	Алоқамандӣ ва тафриқаи забон ва таърих.
C12	Таҳлили фонетикӣ ва аҳамияти он.
C13	Мачоз ва хусусиятҳои хоси он.
C14	Забоншиносии тоҷик дар давраи истиқлол, инкишофи қисматҳои он дар давраи имрӯза.

IV Таълими мустақилона ва корҳои мустақилона

Аз рӯи фанни “Назарияи забон” мавзӯҳои зерин пешниҳод карда мешавад:

№	Мавзӯҳои кори мустақилона
1.	Овозҳои нутқ ва таснифи онҳо
2.	Алоқаи забоншиносӣ бо илмҳои дигар
3.	Забон ва тафаккур, тафаккур ва шуур. Забон ва нутқ.
4.	Забони қавму қабила. Халқият, забони миллӣ ва адабӣ.
5.	Намудҳои хат.
6.	Орфоэпия як қисми забоншиносӣ
7.	Неологизмҳо ва лексикаи кӯҳнашуда
8.	Фарҳангҳои тафсири ва фразеологӣ
9.	Маъно ва мафҳум дар калима.
10.	Калимасозӣ ва усулҳои асосии он
11.	Полисемия (Сермаъноии калимаҳо)
12.	Ҳиссаҳои номии нутқ ва таснифоти он
13.	Ҳиссаҳои ёвари нутқ ва таснифоти он

14.	Лексикография ва назарияи лексикология
15.	Нишонаҳои асосии ҳиссаҳои мустақилмаъноӣ нутқ
16.	Фразеология ва ҳелҳои он
17.	Нишонаҳои асосии ҳиссаҳои номустақилмаъноӣ нутқ
18.	Хусусияти асосии калимаҳои тақлидӣ
19.	Моҳияти асосии калимаҳои аслӣ
20.	Махсусияти асосии неологизмҳо дар забон
21.	Вазифаи асосии калимаҳои иқтибосӣ
22.	Аҳамияти асосии ассимилятсия ва диссимилятсия
23.	Хусусиятҳои асосии калимаҳои кӯҳнашуда
24.	Тафовути байни навъҳои фарҳангҳо
25.	Тафрикаи байни калимаҳои сермахсул ва каммахсул
26.	Хусусиятҳои аломатнокии забон
27.	Лингвосемиотика ва масъалаҳои асосии он
28.	Муносибатҳои синтакматикӣ ва парадигматикӣ
29.	Забон чун нормаи иҷтимоӣ-луғавӣ
30.	Умумияти иҷтимоӣ ва шаклҳои ҷамъиятии забон
31.	Инкишофи забонҳо дар давраҳо
32.	Таърихи забонҳо ҳамчун тарихи халқ
33.	Забон ва маданият
34.	Қонунҳои дохилӣ ва берунии тараққиёти забон
35.	Методҳои забоншиносӣ
36.	Роҳҳои дарккунӣ ва методҳои лингвистӣ
37.	Методи лингвистӣ
38.	Услуби тасвирӣ
39.	Услуби муқоисавии забонҳо
40.	Чараҳои сотсиологии забонҳо
41.	Ақидаҳои лингвистии Соссюр
42.	Лингвистикаи амалӣ
43.	Лексикография ва назарияи лексикология
44.	Грамматикаи нормативӣ ва назарияи грамматика
45.	Услуби хаттӣ ва гуфтугӯӣ
46.	Услуби бадеӣ ва илмӣ

Донишҷӯ дар натиҷаи азхудкунии мавзӯҳои қори мустақилона доир ба давраҳои таърихӣ назарияи забоншиносӣ, хусусиятҳои забон ва нутқ, масъалаҳои забон ва ҷамъият, пайдоиши забон ва тараққиёти таърихӣ он, қисмати фонетика ва унсурҳои таркибии он ва забоншиносии психологӣ маълумоти назарӣ пайдо мекунад.

Дар асоси аз худ намудани мавзӯҳои мазкур донишҷӯён онди пайдоиши забоншиносии умумӣ, равиҳои гуногуни забоншиносӣ, лексикология ҳамчун як қисми илми забоншиносӣ, соҳаҳои этимология,

морфология, синтаксис ва услубшиносӣ, ҳодисаҳои овозии забоншиносӣ, маъсалаҳои ҳиҷо дар илми забоншиносӣ, таркиби луғавии забон ва фонди асосии луғавӣ, истилошот ва хусусиятҳои соҳавии он, омил ва сабабҳои ба забон воридшудани вожаҳои иқтибосӣ маълумоти назарӣ пайдо мекунад

3.	V. Натиҷаҳои омӯзонидани фан (компетентсияҳои ташаккулёбанда) Донишҷӯ дар натиҷаи азхудкунии фан: • Дар заминаи баррасии Забоншиносии умумӣ донишҷӯён ба ташаккули шахсияти баркамоли нақӯахлоқи фасеҳбаёну соҳибсалиқа кӯмак расонидан; дар бораи хусусиятҳои хоси забон қисматҳои он, забон ва тафаккур пайдоиши забон ба тасаввуроти муайян соҳиб бошанд; • Оиди қонуниятҳои дохилӣ ва инкишофи омилҳои ташаккули он, дараҷаи тадқиқи забоншиносӣ ва инкишофи сифатҳои миқдории он маълумоти назарӣ дошта бошад; • Дар бораи равобиту пайвандҳои забони тоҷикӣ бо забонҳои халқҳои дигар дар ҷараёни таълими фан истифода намудан; бо тадқиқоти илмии фанни мазкури мавриди назар комилан ошноӣ доштан ва дар фаъолияти касбӣ аз онҳо самаранок истифода намудан; малака ҳосил намоянд;
4.	VI. Методҳо ва технологияҳои таълим: • маърӯзаҳо • кейс-стадиҳои интерфаъл; • семинар (мантиқан фикр кардан, саволу ҷавоби тезкор); • машғулотҳои амалӣ; • бо гурӯҳҳо кор кардан; • тақдирот намудан; • лоиҳаҳои индивидуалӣ; • ассисментҳо; • лоиҳаҳо барои ҷимоя кардан ва бо ҷамоа кор кардан.
5.	VII. Талабот барои гирифтани кредитҳо: Пурра аз худ намудани мафҳумҳои назарӣ ва амалии фан, дуруст баррасӣ намудани натиҷаҳои таҳлил, иҷро намудани супориш ва вазифаҳо дар шаклҳои назорати ҷорӣ, марравӣ ва мушоҳидаҳои мустақилона доир ба ҷараёни омӯзиш, аз рӯи назорати ниҳой супоридани кори хаттӣ.

6. АДАБИЁТҲОИ АСОСӢ:

1. Бозидов Н. Муқаддимаи забоншиносӣ. - Душанбе, 1977.
2. Ниёзмухаммадов Б. Забоншиносии тоҷик. - Душанбе, Дониш, 1970.
3. Норматов М. Барномаи забоншиносии умумӣ. - Душанбе, 2005.

АДАБИЁТИ ИЛОВАГӢ:

- 1 Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Тошкент, “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 29 б.
- 2 Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови, “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 47 б.
- 3 Бозидов Н. Пайвандакҳо дар забони адабии ҳозираи тоҷик. - Душанбе: Ирфон, 1978.
- 4 Камолиддинов Б. Хусусияти услубии сарфу наҳви забони тоҷикӣ. Душанбе, 1992.
- 5 Нурмонов А., Маҳмудов Н. Ўзбек тилшунослиги тарихи. – Т.: 2000.
- 6 Воҳидов А, Материалҳо аз таърихи забоншиносии тоҷик. Самарқанд, 2000
- 7 Ўринбоев Б. Тилшунослик асослари. – Самарқанд, 2002.
- 8 Ўринбоев Б. Ўзбек тилшунослики тарихи. – Самарқанд, 1999.
- 9 Воҳидов А. Фарҳангшиносии тоҷику форс. - Самарқанд, 2006

МАНБАЪҲОИ АХБОРӢ:

1. www.ziyounet.uz/ru/people/abdurauf-fitrat
2. [aphorisme.ru/about-authors/fitrat/...](http://aphorisme.ru/about-authors/fitrat/)
3. images.yandex.ru/Абдурауф Фитрат
4. tg.wikipedia.org/Садриддин Айни

.	Дастури фан 24 августи соли 2024 тахти баённомаи рақами 1 дар шӯрои таълимӣ-услубии Донишгоҳи давлатии Самарқанд ба номи Ш.Рашидов маъкул карда шудааст.
.	Масъулон ба фан/модул: С.Ҷ.Мачитова, Ш.Ярашов – доктори фалсафа (PhD), дотсенти кафедраи филологияи тоҷик ва забонҳои Шарқи хориҷаи ДДС ба номи Ш.Рашидов
.	Муқарризон: Г.Адашуллоева - доктори фалсафа оид ба фанҳои филология (PhD) дотсенти кафедраи филологияи тоҷик ва забонҳои шарқи хориҷии ДДС ба номи Ш.Рашидов (tel:(97) 922 14 07) Н.Қаюмов - доктори фалсафа оид ба фанҳои филология (PhD) дотсенти Донишгоҳи педагогии Ўзбекистон ва Финландия (tel:(91) 314 46 18)

Дар асоси фармоиши маъмурияти Донишгоҳ аз санаи 16 августи соли 2024 қарори № 301- и ғуруҳи қорӣ барои таҳияву танзими барномаҳои таълимӣ ва супоришоти қорҳои мустақил:

Ранс:

Мудирн кафедря:

Декани факултет:

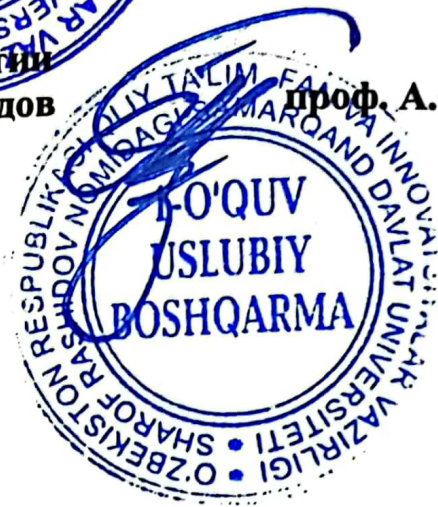
Проректори аввали корхон
таълимни Донишгохи давлатии
Самарқанд ба номи Ш.Рашидов

проф. А.Носиров

С.Хучакулов

И.Д.Элтазаров

проф. А.Солиев

**Шароф Рашидов номидаги Самарқанд давлат университети
тожик филологияси ва хорижий Шарқ тиллари кафедраси
ўқитувчиси Ш.Ярашовнинг «Тилшунослик назарияси» фанидан
тузилган фан дастурига**

ТАҚРИЗ

Тақдим этилаётган фан дастури бакалавриатура таълим йўналиши талаблари учун мўлжалланган бўлиб, Давлат таълим стандарти ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги меъёрий ҳужжатларнинг кўрсатмаси асосида тузилган.

Фан дастурининг кириш қисмида муаллиф «Тилшунослик назарияси» фанини ўқитишдан мақсад тил ва нутқ қандай қонунлар асосида яшаши, ўзгариш ва тарққий этиши, тилнинг мазмуни ва шакли нимадан иборатлиги, тил ва жамият ўртасидаги муносабат, тилнинг жамиятдаги ўрни, тилнинг таърифи ва таснифи, унинг таҳлил қилиш усулларида қандай маъно юзага чиқиши каби назарий масалалар аниқ кўрсатиб берилаган.

Муаллиф «Тилшунослик назарияси» фани вазифаларини қуйидагилардан иборат деб билади тилшунослик ривожининг ички объектив қонунлари, тилшунослик назариясининг юзага келишидан бошлаб, ҳозирги кунгача босиб ўтган мураккаб тарққиёт йўлини тарихига алоқадор ҳолда изчил ўрганиш, тилшунослик назариясини жаҳон маданияти ва цивилизациясининг муҳим қадар ғоялар, муаммолари, оқимлар, мактаблар ва йўналишларни тавсифлашда умумий ва миллий қадриятларнинг уйғунлиги тамойилига амал қилиш, шунингдек хилма-хил тилшунослик таълимоти ва турли қарашларни бир бутун жараёнининг ифодаси бўлган илмий билимлар тизими сифатида талқин этиш, ҳар қандай мавзунини истиқлол ва Ўзбекистонда амалга ошираётган истиқлолга боғлаш.

Ш.Ярашов томонидан тузилган «Тилшунослик назарияси» асосий эътибори талабларга жавоб беради ва уни ўқув амалиётга жорий этиш айтиш муддаодир.

Г.Адашуллоева, Самарқанд давлат университети Тожик филологияси ва хорижий Шарқ тиллари кафедраси доценти, филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)

Шароф Рашидов номидаги Самарқанд давлат университети
тожик филологияси ва хорижий Шарқ тиллари кафедраси
ўқитувчиси Ш.Ярашовнинг «Тилшунослик назарияси» фанидан
тайёрланган фан дастурига

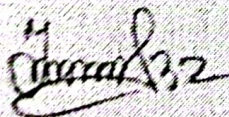
ТАҚРИЗ

Тақдим этилаётган фан дастури бакалавриатура таълим йўналиши талаблари учун мўлжалланган бўлиб, Давлат таълим стандарти ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги меъёрий ҳужжатларининг кўрсатмаси асосида тузилган.

Фан дастурининг кириш қисмида муаллиф «Тилшунослик назарияси» фанини ўқитишдан мақсад тил ва нутқ қандай қонунлар асосида яшаши, ўзгариш ва тарққий этиши, тилнинг мазмуни ва шакли нимадан иборатлиги, тил ва жамият ўртасидаги муносабат, тилнинг жамиятдаги ўрни, тилнинг таърифи ва таснифи, унинг тахлил қилиш усулларида қандай маъно юзага чиқиши каби назарий масалалар аниқ кўрсатиб берилаган.

Муаллиф «Тилшунослик назарияси» фани вазифаларини қуйидагилардан иборат деб билади тилшунослик ривожининг ички объектив қонунлари, тилшунослик назариясининг юзага келишидан бошлаб, ҳозирги кунгача босиб ўтган мураккаб тарққиёт йўлини тарихига алоқадор ҳолда изчил ўрганиш, тилшунослик назариясини жаҳон маланияти ва цивилизациясининг муҳим қадар тоялар, муаммолари, оқимлар, мактаблар ва йўналишларни тавсифлашда умумий ва миллий қадриятларнинг уйғунлиги тамойилига амал қилиш, шунингдек хилма-хил тилшунослик таълимоти ва турли қарашларни бир бутун жараёнининг ифодаси бўлган илмий билимлар тизими сифатида талкин этиш, ҳар қандай мавзунини истиклол ва Ўзбекистонда амалга ошираётган истиклолга боғлаш.

Муаллиф Ш.Ярашов томонидан тузилган «Тилшунослик назарияси» асосий эътибори талабларига жавоб беради ва уни ўқув амалиётга жорий этиш айтиш мумкин.

Ўзбекистон-Финландия педагогика
институтини Бошланғич таълим ва
гуманитар фанлар факултети
«Бошланғич таълим методикаси»
кафедраси катта ўқитувчиси филология
фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
Каюмов Нодир Найимович

